

БОКОВА П. М.

Київський національний лінгвістичний університет

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ЯВИЩЕ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ (на матеріалі іспанської мови)

В статті розглядається один із соціодіалектів – молодіжний жаргон, а також деякі шляхи освоєння молодіжним сленгом в широкому використанні. Визначено особливості сленговживання, окреслено окремі аспекти історичного розвитку соціодіалекту, основні джерела молодіжного сленгу та особливості формування лексем молодіжного мовлення.

Ключові слова: соціодіалект, молодіжний сленг, жаргон, лексична одиниця

В статье исследуется один из социодialectов – молодёжный жаргон, а также некоторые пути освоения молодёжным сленгом в широком употреблении. Определены особенности сленгоупотребления, очерчены отдельные аспекты исторического развития социодialectа, основные источники молодежного сленга и особенности формирования лексем молодежной речи.

Ключевые слова: социодialect, молодежный сленг, жаргон, лексическая единица

The article deals with the youth jargon and sets out a few ways in its extensional usage is assimilated by the youth slang. The article tells about certain aspects of historical development of social dialect. An interrogation helps to understand the place of slang in the life of young people. The main source of the youth slang and certain particularities of its development are given.

Key words: social dialect, youth slang, jargon, lexical unit

Мова виконує свою найважливішу комунікативну функцію не тільки через кодифіковану літературну мову, але й через не літературні форми мови, однією з яких є сленг. Сучасний молодіжний сленг є найцікавішим лінгвістичним явищем. Сленг – молодіжний жаргон це настільки поширене явище, що словосполучення "сучасний жаргон" асоціюється у мовців саме з ним. Молодіжна субмова – це лексичний феномен, який не вважається гомогенною мовною субстанцією і включає в себе загальномолодіжний жаргон та спеціальні молодіжні жаргони. Загальномолодіжний жаргон характеризує мову певного покоління, і є за своєю природою динамічною, підвладною швидкоплинній моді лексичною системою. Етимологія слова *slang* точно не визначена, існує припущення, що воно існувало в усному мовленні. Вперше було надруковане у XVIII столітті і означало «образа». Поняття "жаргон" (від фр. *jargon* – незрозуміла мова, зіпсована мова) у сучасному мовознавстві трактується по-різному. Так, до 80-х років XX століття жаргон визначається як мова окремої

соціальної групи, а в сучасному розумінні – це соціальний різновид мовлення, який „характеризує одиниці, що, вживаючись у середовищі певних соціальних, професійних або вікових груп мовців для номінації специфічних понять, з криптологічною метою чи експресивними навантаженнями, потрапляють до загальнонаціональної мови (до просторіччя, переважно міського, перебуваючи на межі з ним, до мови художньої літератури та публіцистики), зберігаючи проте в ній відповідний чужорідний статус" [1:118-119]. Жаргон розуміється як соціальний різновид мовлення, що характеризується, на відміну від загальнонародної мови, специфічною експресивно переосмисленою лексикою і фразеологією, а також особливим використанням словотворчих засобів. Жаргон належить відносно відкритим соціальним і професійним групам людей, об'єднаних спільністю інтересів і функціонує як номінативно-експресивна одиниця мовлення, що має інколи вульгарно-фамільярне забарвлення. Жаргон будь-якої мови тісно пов'язаний із загальнонародною мовою. Спираючись на мовну систему в цілому, жаргон є частиною цієї системи – частиною, яка живе і розвивається за законами, загальними для цієї системи. Разом з тим жаргону властиві деякі особливості, що дозволяють його виділити в окрему підсистему всередині цієї системи. Особливості цієї підсистеми можуть бути двох планів, і проявляються вони на різних мовних рівнях по-різному. Особливості першого плану визначаються тим, що дана мовна підсистема віддає перевагу певним одиницям мови і виключає інші. Особливості другого плану полягають у використанні у цій підсистемі таких мовних одиниць, які, як правило, не зустрічаються ні в інших підсистемах даної мови, ні в її літературному варіанті. Найбільш чітко ці особливості проявляють себе на лексичному рівні. Все вищезазначене зумовило актуальність даної статті. **Об'єктом** статті є молодіжний жаргон іспанців, що розглядається як лексико-семантична система іспанського національного мовлення. **Предметом** статті є опис молодіжної жаргонної лексики. **Мета і завдання** – узагальнити питання про зміст поняття молодіжний жаргон в системі іспанської мови.

Мова молоді викликає зростаючий інтерес оскільки яскраво відображає ті нові тенденції, які відбуваються в лексиці і в цілому в мовленнєвій поведінці. В розмовному молодіжному мовленні

проходять апробацію багато нових лексичних одиниць, термінологія і запозичення з англійської мови, в першу чергу. Можна сказати, що молодіжне мовлення – це своєрідний плацдарм для перевірки нових слів і зворотів мови. Спочатку, хоча б у загальних рисах, звернемо увагу на причини зростаючого значення і популярності молодіжного мовлення, оскільки на сьогоднішній день відбувається переорієнтація в галузі мови і культури, які пов'язані з впливом молодіжної культури. За останні десятиріччя нова технічна революція в галузі комп'ютерних технологій висунула на перший план молодь, у якої почало вчитись старше покоління, що призвело до змін статусу молоді: він значно зріс. Відбулись також зміни в культурному житті, молоді вже дивляться на старших як на модель поведінки, навпаки, старше покоління почало копіювати манері вдягатися, мові молоді. Таким чином, молодіжне мовлення стає популярним, крім того, ЗМІ, молодіжні серіали, радіо передачі у прямому ефірі тиражують мовленнєву поведінку молодих людей, студентські жаргони, роблячи їх привабливими. Молодіжну культуру почали вивчати спеціально, чисельні сайти Інтернету присвячені специфіці та жаргону молоді. В університетах Іспанії та Латинської Америки видаються молодіжні газети, створені молодими і саме для молодих. У 60-70 роках минулого століття виникає нове ставлення до молодіжної культури. Образ молодої людини починає домінувати, молодіжний сленг захоплює газети, телевізійні екрани. У молоді з'являються свої музичні та спортивні кумири, вони зі своїм своєрідним мовленням, стають «героями», які формують нову мовну поведінку. 70 роки минулого століття являють собою поворотне явище, оскільки відбувається крах ідеалів суспільства споживання: економічний спад, безробіття і соціальні конфлікти. В лінгвістичному плані це призводить до появи «протестуючої» мовної поведінки, молоді люди починають все ширше використовувати ненормативну лексику, яка починає з'являтися у телепередачах, молодіжні друковані видання починають відходити від писемної норми і орієнтуватись на усне мовлення. Наприкінці 70-х років в Іспанії та Латинській Америці виникає нове явище – у містах виникають молодіжні угруповання різної і соціальної культурологічної орієнтації, які мають свої власні жаргони. Найбільш відомим є *pasota* або *cheli*, характерний для Барселони,

Мадрида, Севільї. Термін *cheli*, який спочатку використовувався як дружнє привітання у маргінальних молодіжних угрупованнях, потім стає найменуванням жаргону і осіб, які ним розмовляють. Ці жаргони характеризуються наявністю спеціальної термінології, що пов'язана з музичною сферою, наркотиками і, зокрема, з лексикою, яка пов'язана з ціннісними характеристиками, оскільки сам рух носить пасивний характер. Найменування *pasota* походить від дієслова *pasar* у значенні – «пропустити хід у грі в карти», популярній серед студентів і молоді. У 80 роки тенденція до маргінальності закріплюється, вона стає своєрідною модою. Скептицизм, прагнення підкреслити негативне ставлення до минулих культурних традицій призводить до виникнення нових віянь у лінгвістичній та музичній культурах. Кіч, презирство до краси, агресивність і аномальність стають новою тенденцією. Шоу-бізнес тиражує таку поведінку в галузі моди і мови. Починаючи з 60-х років тема наркотиків в Іспанії стає актуальною, в 70 роки гашиш і марихуана отримують особливе розповсюдження в Іспанії та Латинській Америці, причому ця тема проникає в тексти музичних творів. 90 роки несуть з собою нові соціальні конфлікти, виникнення в центрі Європи військових дій, поява політичних втікачів дають поштовх до заперечення образу (в тому числі мовного), нав'язаного політичною елітою. Для більшості студентів університетів стає типовим посилення асоціальної мовної поведінки, що виявляється у значному відриві від традиційної культури. Вживання зниженої лексики стає своєрідною нормою серед студентів і молоді.

В жаргоні *cheli* на рівні лексики виділяються певні тематичні поля, серед яких два протиставлення: робота і відпочинок. Синонімом до дієслова *trabajar* виступає *currar* або *currelar*, що дають свої похідні для іменника «робота, халтура»: *currante*, *currelante*, *curro*, *currelo*, *curre*. Ми бачимо іронічне чи презирливе ставлення до роботи, яке характеризує дану лексику. Ці лексеми поступово переходять до фамільярного мовлення більш широких прошарків населення, а на теперішній час вона зафіксована усіма словниками, оскільки робота для молоді в основному представлена навчанням, до даного тематичного поля можна віднести лексеми *chapar*, *embotellar*, *incubar*, *desgastarse*, *calendar la silla*, *romperse los codos*, *hincar los codos*, *empollar*, *quemar cejas*, *quemr neuronas*,

chupar flexo. Зауважимо, що всі ці лексичні одиниці означають не нейтральну дію «вивчати науки», мають семантику «зубрити, докладати значних зусиль», при цьому частина лексем мають іронічний відтінок відношення до цього процесу. Для визначення поняття «бути відсутнім на заняттях, прогуляти» на додаток до старого жаргонного виразу *hacer novillos* додаються наступні *fumar selas clases, pirarse, hacer pellas*. Нові синоніми також додаються до виразу «провалити іспити» *catear, tumbar, cargar, fulminar, colgar, poner una calabaza, tirar(se), cepillarse*. В *cheli* мають лексеми, що мають кваліфікаційний характер: лояльний викладач *buenazo*, його протилежність – *hueso*. Для опису стану алкогольного сп'яніння *scye.nm* лексеми *cocerse, colocarse, coger un ciego, ponerse ciego, cogarla, agarrarla, bolinga (borracho), estar pedo, estar colocado, estar piripi, estar cocido*. П'янка-гулянка передається також жаргонними словами: *cogorza, melopea, mona, trompa, ciego, tajada, castaña, pedo, pedal, colocón, coloqueta*.

Їжа в барах і ресторанах отримує зневажливі жаргонні назви: *chascar, jalar, jamar, manducar, rapear*, пара la “comida”, *jala, jalancia, jama, jamancia, manduca, rapeo*. Особливо широке розповсюдження отримує *bocata* для “*bocadillo*”. Для номінації різноманітних між особистих відносин з метою дружніх відношень між чоловіками використовуються жаргонні слова: *los colegas, la gente, la pava, los chavales, la panda, la pandilla, el grupillo, los troncos, la basca, la banda*. Для жінок є характерним вживання описових конструкцій: *la gente con la que voy, el grupo de gente con quien salgo, mis amigos de la facultad* [2:106-107]. Найбільша кількість синонімів має «голова»: *azotea, bola, calabaza, chola, coco, melón, olla, pelota, tarro, chimenea, cebolla* Думати, ламати голову: *comerse el coco, comerse el tarro, darle al coco, jamarse el coco, estrujarse el melón, patinarle a uno las neuronas (tener confusión mental, decir incongruencias), cruzársele a uno los cables (bloquearse la mente, equivocarse, desvariar), írsele a uno la bola (no comprender lo que se oye, no reaccionar), dar la venada (tener un ataque de locura), no empanarse, no coscarse (no comprender, no darse cuenta), las formas sustantivadas cacao mental y empanada mental (confusión mental), patine o patinaje de neuronas, cruce de cables*. Para decir que una persona tiene poca capacidad mental se usan *tener poca sesera, cerrado de mollera, ser un panoli, decir paridas*. Гроші, до яких з презирством

ставляться члени маргінального руху мають свої найменування: *guita, chapa, lata, manteca, pasta, tela*, купюри: *papeles, talego, sabana, lechuga, gamba, libra*), *monedas (chocolatina, pavo, tejo, guil)*. Важливим елементом даного жаргону є наявність оціночної лексики. Зокрема, особливо виділяється негативна характеристика: *gilipollas, capullo (tonto), bolo (ignorante), acojonado (cobarde; estupefacto), cagueta (miedoso), borde (intratable, de mal carácter, malintencionado), bocazas (persona que habla más de lo que debe), marchoso (activo, divertido, juerguista), nota (persona que llama la atención), cara, jeta, morro (atrevido, insolente), pardillo (ingenuo). Para designar a las personas que molestan o fastidian se utilizan latoso, muermo, y expresiones como ser un paliza, ser un pedazo, ser un tostón, ser un plasta, ser un pegote, y por “molestar” o “fastidiar”, dar por saco, dar el collazo, dar la brasa, dar la cola, hinchar los cojones, joder* [2]. Відмічається в *cheli* лексика, пов'язана з побутом, при цьому ми бачимо іронію, чорний гумор і здатність посміятись над собою: *abrirse, pirarse (irse), sobar(se) (dormir), planchar la oreja (ir a dormir), pillar la horizontal (acostarse), espichar(la), estirar la pata, palmar(la), pringarla, quedarse frío, liar los bártulos, cascarla (morir), fiambre, tieso (muerto, difunto), apalancarse (establecerse en un lugar, acomodarse en un sitio), buga (coche), gasofa (gasolina), kelly, queli, kelo (casa), piltra, sobre (cama), tacos, etc.* [2]. Можна навести ще багато прикладів, різноманітних лексем, що виникли у минулі роки зберегли дотепер своє значення для неофіційного стилю спілкування, проте межі статті цього не дозволяють.

Таким чином, можна зазначити, що субкультура *cheli* зіграла важливу роль в уніфікації, культурному об'єднанні Іспанії. Вона створила загальнокультурні образи, об'єднав молодь різних регіонів країни. Саме зараз, в епоху комп'ютерного часу, *cheli* отримує свій розвиток завдяки сучасним технологіям і «культурним дзеркалам» – літературі, музиці та кінематографу і це набуває все більшої актуальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К.: Критика, 2003. – 336 с.
2. Carbonell Bassat Delfin. Gran diccionario de argot Carbonell Bassat Delfin. – Barcelona: Larousse, 2000. – 453 p.